

Tea Nääppä

Heli Kettunen

Pöytäkirjan nähtävänä pito

Pöytäkirja on yleisesti nähtävänä 17.5.2019 - 17.6.2019 Urjalan seurakunnan kirkkoherranvirastossa, Kisatie 5, 31760 Urjala.

KÄSITELTÄVÄT ASIAT

Sisällys

16 § KOKOUKSEN AVAUS	4
17 § KOKOUKSEN LAILLISUUS JA PÄÄTÖSVALTAISUUS	4
18 § PÖYTÄKIRJAN TARKASTUS JA NÄHTÄVILLÄ PITÄMINEN	5
19 § KOKOUKSEN TYÖJÄRJESTYS	6
20 § TILINTARKASTUSYHTEISÖN VALINTA KAUDELE 2019-2022	6
21 § TILINPÄÄTÖS JA TOIMINTAKERTOMUS 2018	8
22 § TILINTARKASTAJAN LAUSUNNON HYVÄKSYMINEEN	10
23 § VASTUUVAPAUDEN MYÖNTÄMINEN HALLINTOA JA TALOUTTA HOITANEILLE	10
24 § KIRKOLLISVEROPROSENTTI VUODELLE 2020	11
25 § TIEDOTUSASIAT	12
26 § MUUT ESILLE TULEVAT ASIAT	13
27 § OIKAISUVAATIMUSOHJEET JA VALITUSOSOITUS	14
28 § KOKOUKSEN PÄÄTTÄMINEN	14
VALITUSOSOITUS	15
Kirkollisvalitus	15

OIKAISUVAATIMUSOHJEET JA VALITUSOSOITUS

MUUTOKSENHAKUKIELLOT
OIKAISUVAATIMUSOHJEET
HANKINTAOIKAISU

16 § KOKOUKSEN AVAUS

Valt. 16.5.2019

Kirkkovaltuuston kokouksen alussa pidetään klo 18 alkuhartaus, jonka jälkeen toimitetaan nimenhuuto (KV työjärjestys 3§).

Esitys: Kirkkovaltuuston puheenjohtaja avaa kokouksen.

Päätös: Esityksen mukaisesti.

17 § KOKOUKSEN LAILLISUUS JA PÄÄTÖSVALTAISUUS

Valt. 16.5.2019

Kirkkovaltuusto kokoontuu, kun kokoontuminen määräaikana käsiteltäväksi säädettyjen asioiden takia on tarpeen tai kun valtuuston puheenjohtaja muutoin katsoo sen tarpeelliseksi (KJ 8:3). Kokouskutsussa on ilmoitettava kokouksen aika ja paikka ja siihen on liitettävä luettelo käsiteltävistä asioista. Kutsu asialuetteloinen on lähetettävä kirkkovaltuuston ja kirkkoneuvoston jäsenille viimeistään viikkoa ennen kokousta sekä pidettävä seurakunnan ilmoitustaululla viikon ajan ennen kokousta (KJ 8:5).

Kun nimenhuuto on toimitettu, valtuuston on todettava, onko kokous laillisesti koolle kutsuttu ja päätösvaltainen (KV työjärjestys 3§).

Kokouskutsut on lähetetty kirkkovaltuuston jäsenille 9.5.2019. Kokouskutsu on ollut nähtävillä seurakunnan ilmoitustaululla 3.5.2019 lähtien.

Kirkkovaltuusto on päätösvaltainen, kun paikalla on enemmän kuin puolet jäsenistä (KL 7:4).

Esitys: Todetaan, että kokous on kutsuttu laillisesti koolle ja että se on päätösvaltainen.

Päätös: Esityksen mukaisesti.

18 § PÖYTÄKIRJAN TARKASTUS JA NÄHTÄVILLÄ PITÄMINEN

Valt. 16.5.2019

Kirkkovaltuusto valitsee kaksi pöytäkirjantarkastajaa tarkastamaan kokouksen pöytäkirjan. Valtuusto voi erikseen päättää, että pöytäkirja tai sen osa tarkastetaan heti. Jos pöytäkirjantarkastajien suorittamassa tarkastuksessa pöytäkirjan sisällöstä jää vallitsemaan erimielisyys, valtuusto tarkastaa pöytäkirjan tältä osin seuraavassa kokouksessa (KV työjärjestys § 4).

Esitys: Ilmoitus pöytäkirjan nähtävillä olosta on kirkkoherranviraston ilmoitustaululla 3.5.-17.6.2019. Kokouksen tarkistettu pöytäkirja on yleisesti nähtävänä kirkkoherranvirastossa aukioloaikoina 17.5.2019 – 17.6.2019 arkisin klo 9-12. Pöytäkirjantarkastajiksi valitaan ehdotusten mukaisesti 2 henkilöä. Päivämäärät, jolloin pöytäkirja on nähtävänä, vahvistetaan. Pöytäkirja tarkastetaan 16.5.2019.

Pöytäkirjan tarkastajiksi valitaan: Heli Kettunen ja Tea Nääppä.

Päätös: Esityksen mukaisesti.

19 § KOKOUKSEN TYÖJÄRJESTYS

Valt. 16.5.2019

Kokouksen työjärjestyksen hyväksyminen. Jos asia on kiireellinen eikä tarkoita uutta määrärahaa tai entisen korottamista, kirkkovaltuusto voi päättää ottaa sen käsiteltäväksi, vaikka sitä ei ole mainittu kokouskutsussa (KJ 8:5). Kirkkovaltuuston kokoukset ovat julkisia, jollei valtuusto jonkin asian osalta toisin päättä (KL 7:6).

Esitys: Hyväksytään kokouksen asialista työjärjestykseksi.

Päätös: Esityksen mukaisesti.

20 § TILINTARKASTUSYHTEISÖN VALINTA KAUELLE 2019-2022

Valt. 16.5.2019

Neuv. 40 § TILINTARKASTUSYHTEISÖN VALINTA KAUELLE 2019-2022

Urjalan seurakunta on pyytänyt tarjouksen lakisääteisestä tilintarkastuksesta tilintarkastusyhteisöistä.

Tilintarkastustarjouksia on tullut määräaikaan mennessä 1 kappale.

Taluspäällikön päätösesitys: Kirkkoneuvosto esittää kirkkovaltuustolle, että se valitsee tilintarkastusyhteisön kaudelle 2019-2022.

Voitto Savolainen tehnyt vastaesityksen ja esittänyt, että tarjousaikaa pidennetään. Kirsti Toivonen kannattanut tätä esitystä.

Suoritettu äänestys. Taluspäällikön esitystä kannattaneet Tea Nääppä, Hanna Honkaniemi, Terttu Savikko ja Markus Andersson. Voitto Savolaisen esitystä kannattaneet Voitto Savolainen ja Kirsti Toivonen.

Päätös: Kirkkoneuvosto esittää kirkkovaltuustolle, että se valitsee tilintarkastusyhteisön kaudelle 2019-2022. Tilintarkastusyhteisöksi kirkkoneuvosto esittää KPMG-tilintarkastusyhteisöä.

Päätös: Esityksen mukaisesti.

Asian käsittely kirkkovaltuuston kokouksessa 16.5.2019:

Kirkkoneuvoston esitys kirkkovaltuustolle: Kirkkoneuvosto esittää kirkkovaltuustolle, että se valitsee tilintarkastusyhteisön kaudelle 2019-2022. Tilintarkastusyhteisöksi kirkkoneuvosto esittää KPMG-tilintarkastusyhteisöä.

Päätös: Esityksen mukaisesti valitaan KPMG-tilintarkastusyhteisö.

Muutoksenhaku:

TN AK 7

21 § TILINPÄÄTÖS JA TOIMINTAKERTOMUS 2018

Valt. 16.5.2019

Neuv. 28 § TILINPÄÄTÖS JA TOIMINTAKERTOMUS 2018

Vuosi 2018 toteutui Urjalan seurakunnassa tilikauden tuloksen näkökulmasta erinomaisesti. Urjalan seurakunnan tilinpäätös vuodelta 2018 on 48.732,93 euroa ylijäämäinen.

Tilikauden ylijäämä sisältää kuitenkin 'epäsäännöllisiä' metsätuloja 97.479,10 euroa. Tämän lisäksi vuoden 2018 tuloksessa on mukana myös olennainen osa verovuodelta 2017 kerätyistä verotuloista, joita tilitettiin vuoden 2017 aikana liian pienellä jako-osuudella. Verotuloja ja valtionrahoitusta kertyi vuonna 2018 975.720,80 euroa. Verotulot kirjautuvat kirjanpitoon maksuperusteisesti.

Edellisten lisäksi on huomattava, että vuoden 2018 tuloksessa näkyy vuoden 2018 aikana yhteistoimintamenettelyn seurauksena toteutetut henkilöstön irtisanomiset ja osa-aikaistukset. Tilikauden aikana kirjattiin myös omaa pääomaa kasvattava kirjaus, sillä seurakunta haki edellisille vuosille kuuluvia verosaamisia takaisin.

Hautainhoitorahaston sopimuksia kattava pääoma on 340 789,36 euroa (v. 2017: 356 866,34 euroa). Pääoma on 216 161,14 euroa ylikatteinen (v. 2017: 234 152,66 euroa).

Kokonaisuudessaan talousarvio toteutui ennakoitua paremmin.

Vaikka vuoden 2018 tulos on varsin positiivinen, tulee tuleviin vuosiin suhtautua riittävällä varovaisuudella. On erittäin tärkeää tiedostaa ja ymmärtää se, että Urjalan seurakunnan verorahoituksen ennustetaan pienenevän olennaisesti 2020-luvun aikana (Kuntaliiton, Valtiovarainministeriön ja Perlacon Oy:n yhdessä laatima ennuste alkusyksystä 2018). Näin ollen tulevia vuosia ei voida rakentaa yhden hyvän vuoden varaan. Tulevien vuosien toimintakyvyn, seurakuntalaisten palveluiden ja kirkkolain edellyttämien tehtävien turvaamiseksi Urjalan seurakunnan tulee huolehtia riittävästä maksuvalmiudesta, pääomasta ja rahoitusomaisuudesta, joilla varmistetaan toiminnan jatkuvuus.

Esitys:

Kirkkoneuvosto päättää esittää:

1. Kirkkovaltuuston hyväksyttäväksi vuoden 2018 tilinpäätöksen, joka sisältää toimintakertomuksen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman, taseen ja käyttötalouden ja investointien toteutumisvertailut sekä erillisenä kirjanpitoa hoidetun hautainhoitorahaston tuloslaskelman ja taseen.

2. Vuoden 2018 48.732,93 euron ylijäämän kirjaamista yli-/alijäämätilille.

TN dk

3. Mikäli tilintarkastajilla ei ole huomautettavaa, esittää kirkkoneuvosto kirkkovaltuustolle, että se päättää tilinpäätöksen vahvistamisesta.

Päätös: Esityksen mukaisesti.

Kirkkoneuvoston päätösesitys kirkkovaltuustolle:

Kirkkoneuvosto esittää:

1. Kirkkovaltuuston hyväksyttäväksi vuoden 2018 tilinpäätöksen, joka sisältää toimintakertomuksen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman, taseen ja käyttötalouden ja investointien toteutusvertailut sekä erillisenä kirjanpitona hoidetun hautainhoitorahaston tuloslaskelman ja taseen.
2. Vuoden 2018 48.732,93 euron ylijäämän kirjaamista yli-/alijäämätilille.
3. Mikäli tilintarkastajilla ei ole huomautettavaa, esittää kirkkoneuvosto kirkkovaltuustolle, että se päättää tilinpäätöksen vahvistamisesta.

Päätös: Esityksen mukaisesti seuraavasti:

1. Kirkkovaltuuston hyväksyttäväksi vuoden 2018 tilinpäätöksen, joka sisältää toimintakertomuksen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman, taseen ja käyttötalouden ja investointien toteutusvertailut sekä erillisenä kirjanpitona hoidetun hautainhoitorahaston tuloslaskelman ja taseen.
2. Vuoden 2018 48.732,93 euron ylijäämän kirjaamista yli-/alijäämätilille ja Hautainhoitorahaston ylijäämän 6027,97 kirjaamista ylijäämä-/alijäämätilille.
3. Mikäli tilintarkastajilla ei ole huomautettavaa, esittää kirkkoneuvosto kirkkovaltuustolle, että se päättää tilinpäätöksen vahvistamisesta.

Muutoksenhaku:

Liitteet: Tilinpäätös 2018, Toimintakertomus 2018

22 § TILINTARKASTAJAN LAUSUNNON HYVÄKSYMINEN

Valt. 16.5.2019

Neuv. 42 § TILINTARKASTAJAN LAUSUNNON HYVÄKSYMINEN

Vuoden 2018 tilintarkastus on toteutettu Urjalan seurakunnassa 11.4.2019. Liitteessä on tilintarkastajien antama lausunto tilintarkastuksesta.

Esitys: Kirkkoneuvosto päättää esittää vuoden 2018 tilintarkastuskertomuksen valtuustolle.

Päätös: Esityksen mukaisesti.

Lisätietoja: Taluspäällikkö Aleksi Riuttala p.040 804 8835

Kirkkoneuvoston päästösesitys kirkkovaltuustolle:

Kirkkoneuvosto esittää kirkkovaltuustolle, että se hyväksyy vuoden 2018 tilintarkastuskertomuksen.

Päätös: Kirkkovaltuusto hyväksyy tilintarkastuskertomuksen esityksen mukaisesti.

23 § VASTUUVAPAUDEN MYÖNTÄMINEN HALLINTOA JA TALOUTTA HOITANEILLE

Valt. 16.5.2019

Neuv. 29 § VASTUUVAPAUDEN MYÖNTÄMINEN HALLINTOA JA TALOUTTA HOITANEILLE

Kirkkojärjestys 9 § 3. mom. ---

Kirkkoneuvoston on esitettävä tilinpäätös ja tilintarkastuskertomus sekä siihen mahdollisesti liittyvät vastineet kirkkovaltuuston käsiteltäväksi. Kirkkovaltuuston on päätettävä tilinpäätöksen vahvistamisesta ja vastuuvapauden myöntämisestä kesäkuun loppuun mennessä.

Esitys: Kirkkoneuvosto päättää esittää kirkkovaltuustolle, että kirkkovaltuusto päättää vastuuvapauden myöntämisestä Urjalan seurakunnan hallintoa ja taloutta hoitaneille luottamushenkilöille ja viranhaltijoille tilikaudelta 1.1. – 31.12.2018.

Päätös: Esityksen mukaisesti.

Kirkkoneuvoston päätösesitys kirkkovaltuustolle:

Kirkkoneuvosto esittää kirkkovaltuustolle, että kirkkovaltuusto päättää vastuuvapauden myöntämisestä Urjalan seurakunnan hallintoa ja taloutta hoitaneille luottamushenkilöille ja viranhaltijoille tilikaudelta 1.1. – 31.12.2018.

Päätös: Esityksen mukaisesti.

Muutoksenhaku:

24 § KIRKOLLISVEROPROSENTTI VUODELLE 2020

Valt. 16.5.2019

Neuv. 54 § KIRKKONEUVOSTON KIRKOLLISVEROPROSENTTIESITYS VUODELLE 2020

Seurakunnan kirkkovaltuuston tulee vahvistaa tuloveroprosentti (KL 15:2§) ja ilmoittaa se Verohallinnolle kutakin talousarviovuotta edeltävän marraskuun 17. päivään mennessä (VML 91 a§).

Toimenpiteitä toiminnan sopeuttamiseksi sekä käyttötalouden tasapainon saavuttamiseksi on tehty vuoden 2018 aikana.

Urjalan seurakunnan veroprosenttia on muutettu viimeksi vuodelle 2016. Tuolloin veroprosenttia nostettiin pienin mahdollinen porras 0,05 prosenttiyksiköllä, jolloin kirkollisveroprosentiksi tuli 1,8 %.

Verotulojen arvioidaan vähenevän vuositasolla jäsenmäärän pienentyessä. Vuoden 2018 aikana toteutetut talouden tasapainottamistoimenpiteet ja vuoden 2019 metsätuotot mahdollistavat kuitenkin veroprosentin säilyttämisen ennallaan vuodelle 2020.

Taluspäällikön esitys: Kirkkoneuvosto päättää esittää kirkkovaltuustolle, että se vahvistaisi Urjalan seurakunnan kirkollisveroprosentiksi 1,8 prosenttia.

Päätös: Esityksen mukaisesti

Kirkkoneuvoston päätösesitys kirkkovaltuustolle:

Kirkkoneuvosto esittää kirkkovaltuustolle, että se vahvistaisi Urjalan seurakunnan kirkollisveroprosentiksi 1,8 prosenttia.

Päätös: Esityksen mukaisesti kirkkovaltuusto päättää vahvistaa kirkollisveroprosentiksi 1,8 % vuodelle 2020.

Muutoksenhaku:

25 § TIEDOTUSASIAT

Valt. 16.5.2019

Tulevia kokouksia:

Luottamushenkilöiden ja työntekijöiden yhteinen strategiatyöskentelyhetki on 29.5.2019 klo 11.30-16.00 Urjalan kirkossa. Ilmoittautuminen 22.5.2019 mennessä

seurakunnan yleiseen sähköpostiosoitteeseen: urjalan.seurakunta@evl.fi tai puhelimitse kirkkoherranvirastoon: 040 804 8820.

Luottamushenkilöiden ja työntekijöiden yhteinen strategiaseminaari seuraavan vuoden talousarvion ja toimintasuunnitelman suuntaviivoista on 3.6.2019 klo 18.00. Paikkana alustavasti Linnavuori. Ilmoittautuminen 22.5.2019 mennessä seurakunnan yleiseen sähköpostiosoitteeseen: urjalan.seurakunta@evl.fi tai puhelimitse kirkkoherranvirastoon: 040 804 8820.

Esitys: Merkitään tiedotusasiat tiedoksi.

Päätös: Esityksen mukaisesti.

26 § MUUT ESILLE TULEVAT ASIAT

Valt. 16.5.2019

Esitys: 1. Vesa Saarinen tuonut esille, että kirjepostin toimituksissa on viivästyksiä, mistä johtuen kirkkovaltuuston kokouskutsut voisi laittaa kirjepostin lisäksi sähköpostitse niille, jotka ovat antaneet sähköpostiosoitteensa seurakunnan tietoon.

2. Annettu tiedoksi tilintarkastustarjouksen julkinen osa sekä tilintarkastuksen hankintaprosessi, josta tarjouksia kysyttiin neljältä toimijalta (PwC, Deloitte, KPMG ja Revisium Oy).

Päätös: Merkitään tiedoksi.

27 § OIKAISUVAATIMUSOHJEET JA VALITUSOSOITUS

Valt. 16.5.2019

Esitys: Puheenjohtaja antaa valitusosoituksen.

Päätös: Esityksen mukaisesti.

Liite: Valitusosoitus

28 § KOKOUKSEN PÄÄTTÄMINEN

Valt. 16.5.2019

Esitys: Puheenjohtaja päättää kokouksen.

Päätös: Esityksen mukaisesti klo 19.34.

Urjalan seurakunta

Valt. 16.5.2019

VALITUSOSOITUS

Kirkollisvalitus

Kirkkovaltuusto

Kokouspäivämäärä 16.5.2019

Pöytäkirjan pykälä §

Valitusoikeus ja valitusperusteet	<p>Kirkollisvalituksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä myös seurakunnan jäsen.</p> <p>Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä, päätöksen tehnyt viranomainen on ylittänyt toimivaltansa tai päätös on muuten lainvastainen. Alistettavassa asiassa valituksen saa tehdä myös sillä perusteella, että päätös ei ole tarkoituksenmukainen.</p> <p>Hankintaa koskevista päätöksistä ei kirkkolain 24 luvun 8 a § 2 momentin nojalla saa tehdä kirkkolain mukaista oikaisuvaatimusta eikä kirkollisvalitusta, jos asia kuuluu markkinaoikeuden toimivaltaan. Asia kuuluu markkinaoikeuden toimivaltaan, mikäli hankinnan arvo ylittää hankintalain 15 §:n mukaisen kynnysarvon¹.</p>
--	--

Pöytäkirjan nähtäväksi asettaminen	
Tiedoksianto asianosaiselle 2	<p>Asianosainen</p> <p>☐</p> <p>Lähetetty tiedoksi kirjeellä (kirkkolaki 24:11) Annettu postin kuljetettavak si, pvm / tiedoksiantaj a</p>

- 1 Kansallisen kynnysarvon suuruus on 60.000 € (tavarat –ja palvelut, suunnittelukilpailut), 400.000 € (terveydenhoito –ja sosiaalipalvelut yms) ja 150.000 € (rakennus –ja käyttöoikeusurakat) sekä 300.000 (Muut erityiset palvelut). Edellisten lisäksi käyttöoikeussopimukset 500.000 euroa.
- 2 Täytetään otteeseen, jos päätös annetaan erityistiedoksiantona tiedoksi kirkkolain 24 luvun 6 §:n 1 momentissa tarkoitettulle asianosaiselle. Täytetään myös viranomaiselle jäävään kaksoiskappaleeseen.

	Asianosainen
☐
Luovutettu asianosaisell e	Vastaanottajan allekirjoitus
Paikka, pvm j. tiedoksiantaja allekirjoitus	
.....	
.....	
☐	Muulla tavoin, miten

VALITUSOSOITUS

Valitus- viranomaisen ja valitusaika	<u>Kirkollisvalitus</u> Seuraaviin päätöksiin voidaan hakea muutosta kirjallisella valituksella. Pöytäkirjan pykälät: 16-28 Valitusviranomaisen ja yhteystiedot: • Hämeenlinnan hallinto-oikeus Postiosoite: Hämeenlinnan oikeustalo, Raatihuoneenkatu 1, 13100 Hämeenlinna Sähköposti: hameenlinna.hao(at)oikeus.fi	Valitusaika 30 päivää
	<u>Kirkollisvalitus alistusasiassa</u> Seuraaviin päätöksiin voidaan hakea muutosta kirjallisella valituksella. Pöytäkirjan pykälät: Valitusviranomaisen ja yhteystiedot: • Tampereen hiippakunnan tuomiokapituli, pöytäkirjan pykälät: Käyntiosoite: <u>Eteläpuisto 2c, 33200 Tampere</u> Postiosoite: <u>Eteläpuisto 2c, 33200 Tampere</u> Telekopio:	Valitusaika 30 päivää

	<p>Sähköposti:</p> <ul style="list-style-type: none">• Kirkkohallitus, pöytäkirjan pykälät: 30 päivää <p>PL 210 (Eteläranta 8), 00131 Helsinki Telekopio: 09-1802 350 Sähköposti: kirkkohallitus@evl.fi</p> <ul style="list-style-type: none">• Opetus- ja kulttuuriministeriö, pöytäkirjan pykälät: 30 päivää <p>PL 29 (Meritullinkatu 10), 00023 Valtioneuvosto Telekopio: 09-135 9335 (kirjaamo) Sähköposti: kirjaamo@minedu.fi</p>
Muutoksenhaku- ajan laskeminen	<p>Kirkollisvalitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaantipäivästä, sitä päivää lukuun ottamatta. Valitusaika markkinaoikeuteen on 14 päivää tiedoksisaannista, sitä päivää lukuun ottamatta. Seurakunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon kun pöytäkirja on asetettu yleisesti nähtäväksi. Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämistä, jollei tiedoksiannon näytetä tapahtuneen myöhemmin, tai saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana.</p>
Valituskirjelmä	<p>Valituskirjelmässä <u>on ilmoitettava</u>:</p> <ul style="list-style-type: none">– valittajan nimi ja kotikunta– postiosoite ja puhelinnumero, joihin asian käsittelyä koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa– päätös, johon haetaan muutosta– miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi– perusteet, joilla muutosta vaaditaan <p>Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä taikka jos valituksen laatijana on muu henkilö, on valituskirjelmässä ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.</p> <p>Valituskirjelmään <u>on liitettävä</u>:</p> <ul style="list-style-type: none">– päätös, johon haetaan muutosta, alkuperäisenä tai jäljennöksenä– todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisajankohdasta

	<p>– asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.</p> <p>Asiamiehen, jollei hän ole asianajaja tai julkinen oikeusavustaja, on liitettävä valitukseen valtakirja.</p>
Valitus- asiakirjojen toimittaminen	<p>Valitusasiakirjat on toimitettava valitusajassa päätöksessä mainitulle valitusviranomaiselle. Omalla vastuulla valitusasiakirjat voi lähettää postitse, lähetin välityksellä tai sähköisesti. Postiin valitusasiakirjat on jätettävä niin ajoissa, että ne ehtivät perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä.</p>
Oikeuden- käyntimaksu	<p>Tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetun lain (701/1993) 3 §:n nojalla muutoksenhakijalta peritään oikeudenkäyntimaksu hallinto-oikeudessa 90 euroa ja markkinaoikeudessa 226 euroa, jollei lain 6 tai 7 §:stä muuta johdu.</p>